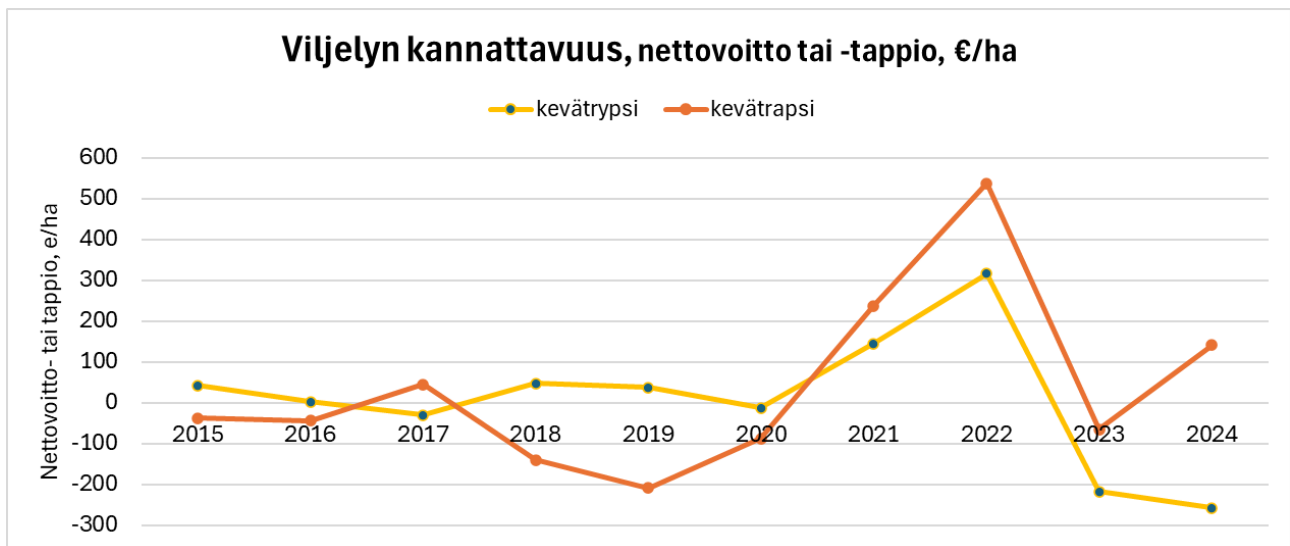

Raportti on tehty Rypsin ja rapsin viljelyvarmuuden ja -määrän (VARPSI) -hankkeen toimenpiteenä.

19.12.2025, Sari Peltonen ProAgria Keskusten Liitto

Rypsin ja rapsin kannattavuustuloksia viimeisen 10 vuoden ajalta 2015–2024 (ProAgria Lohkotietopankki)

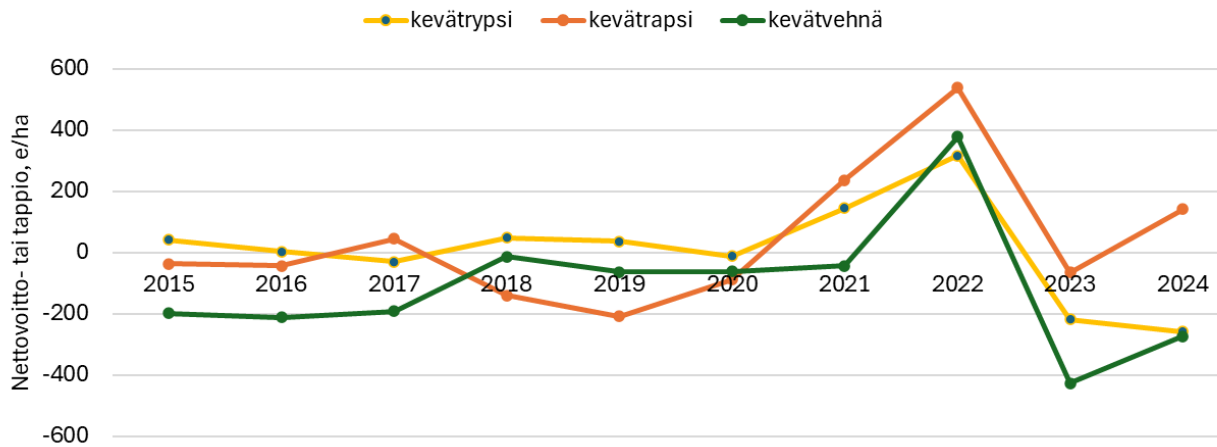
Kevätrypsin ja -rapsin kannattavuus on vaihdellut toistensa suhteen viimeisen 10 aikana (Kuva 1). Kevätrypsin tulos on ollut viimeisen 10 vuoden aikana suorana keskiarvona noin 10 euroa hehtaarilta plussalla ja kevätropsin noin 40 euroa plussalla. Kevätrypsi oli vuosina 2018–20 selvästi kannattavampi kuin kevätropsi, jolle osui kyseisinä vuosina pahoja epäonnistumisia sadossa. Vuoden 2020 jälkeen kevätropsi on noussut kannattavuudessa kevätrypsin edelle. Kolmen viimeisen vuoden aikana, vuosi 2025 mukaan luettuna, kevätrypsin tulos on mennyt selvästi tappiolle pääasiassa heikkojen satojen takia.

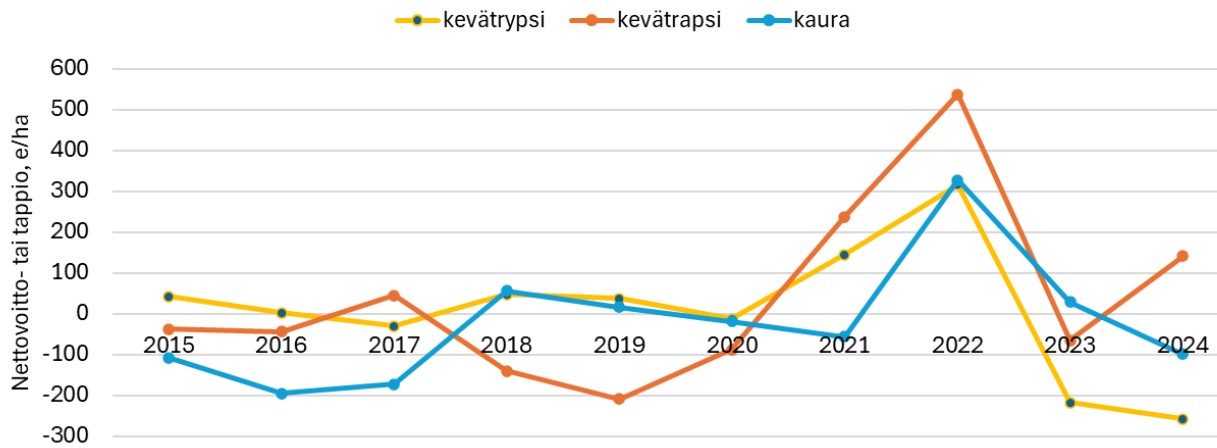
Kuva 1. Kevätrypsin ja -rapsin kannattavuus vuosina 2015–2024 nettovoittona tai -tappiona. Nettovoitto tai -tappio hehtaarilta kuvastaa tuottojen (satotuotot ja tuet) erotusta kaikista kuluista (muuttuvat, työ ja kiinteät). Lähde. ProAgria Lohkotietopankki

Suhteessa kevätviljoihin kevätrypsin ja -rapsin tulos on ollut vuosien 2015–2024 aikana lähes joka vuosi parempi tai vähintään samaa tasoa (Kuvat 2–5). Poikkeuksena olivat vuodet 2018 ja 2023, jolloin ohran ja kauran (vastaavasti) taloudellinen tulos oli sekä kevätropsia että -rypsiä parempi.

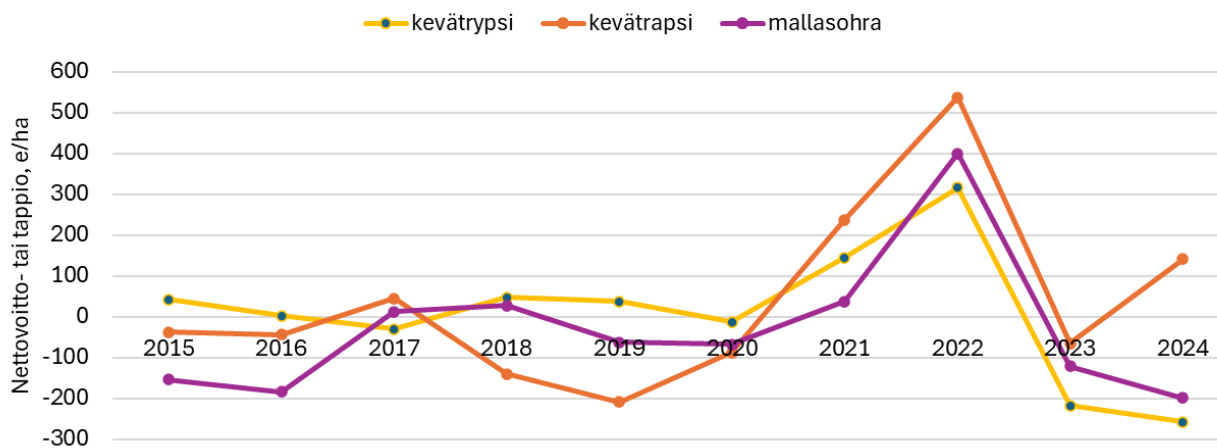
Viljelyn kannattavuus, nettovoitto tai -tappio, €/ha

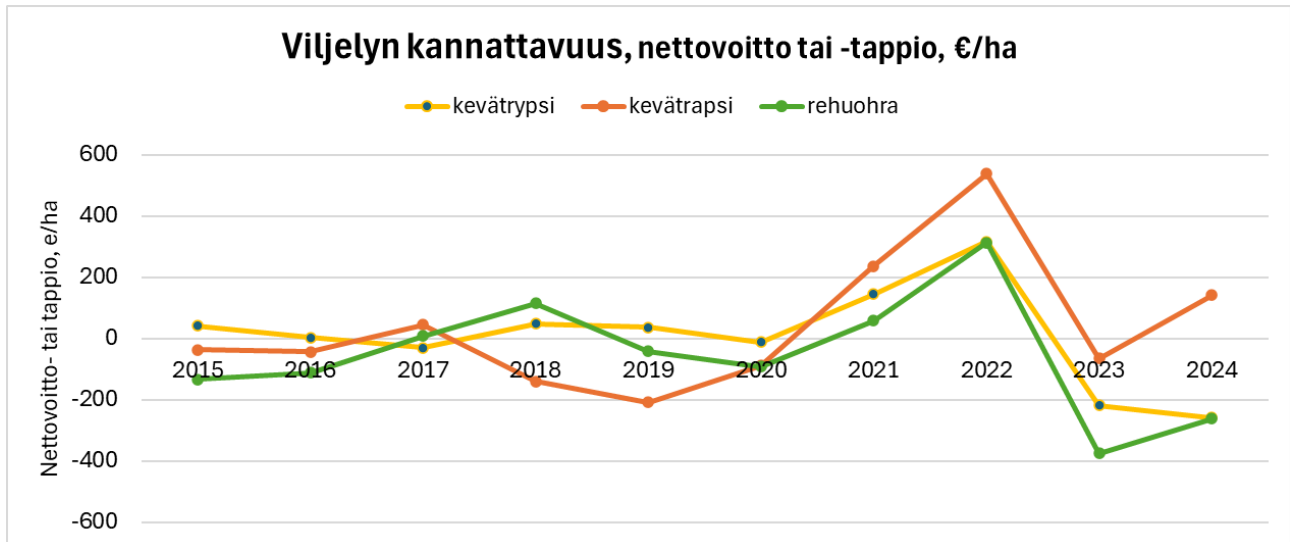

Viljelyn kannattavuus, nettovoitto tai -tappio, €/ha

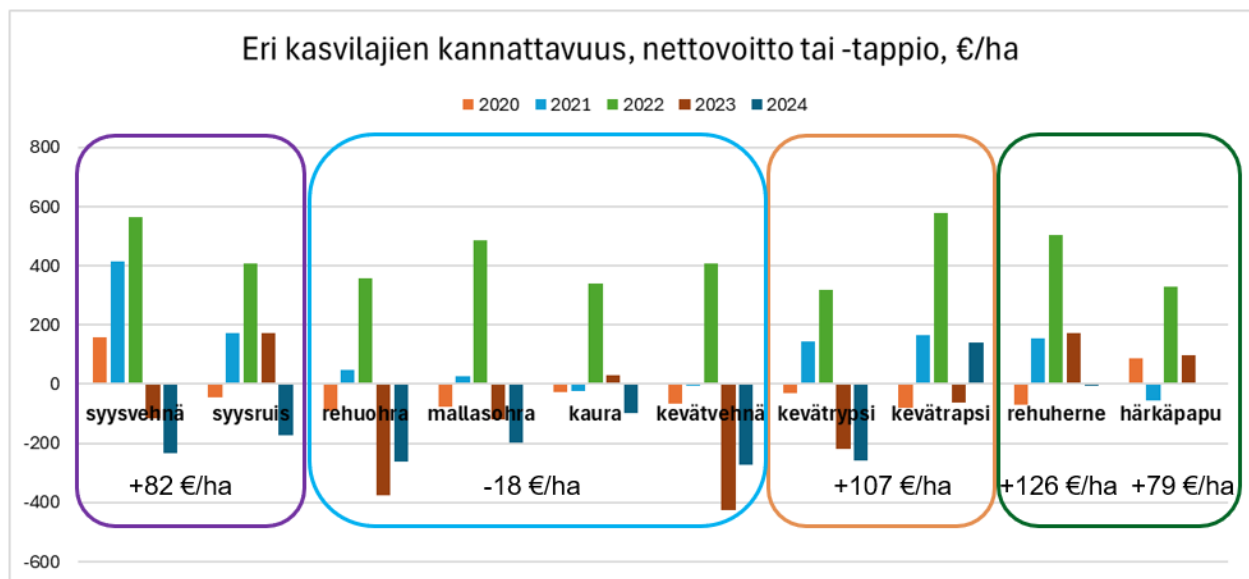
Viljelyn kannattavuus, nettovoitto tai -tappio, €/ha

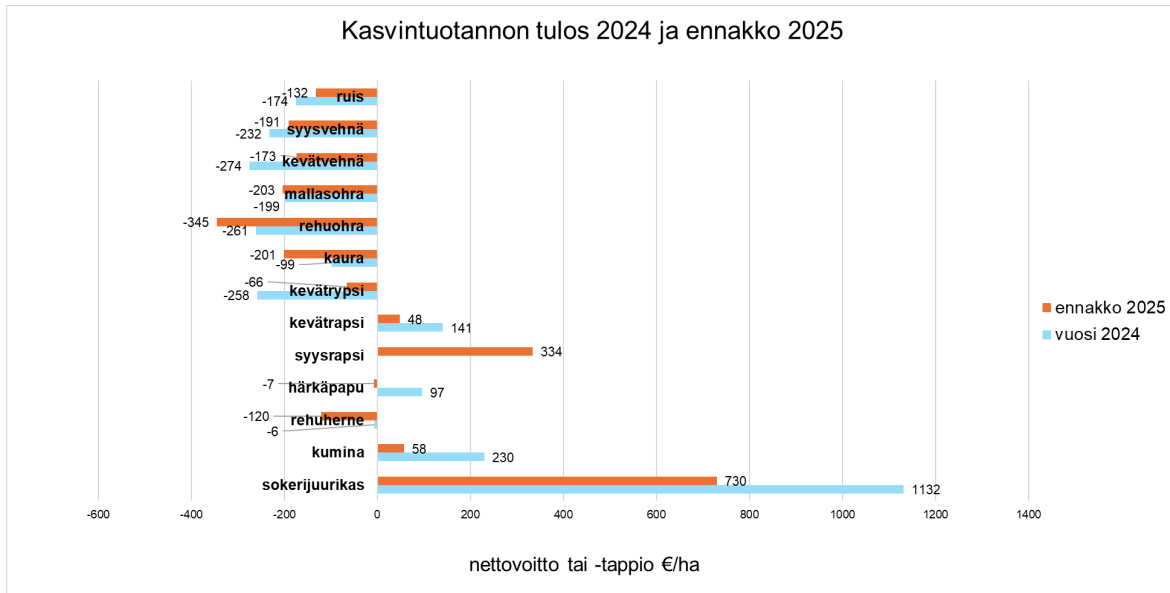
Kuvat 2–5. Kevätrypsin ja -rapsin kannattavuus suhteessa kevätvehnään, kauraan, mallasohraan ja rehuohraan vuosina 2015–2024. Kevätvehnän tulos oli näinä vuosina suorana keskiarvona 111 euroa hehtaarilta tappiollinen, samoin kauran -22 euroa, mallasohran -31 euroa ja rehuohran -52 euroa. Lähde. ProAgria Lohkotietopankki.

Viimeisen viiden vuoden aikana 2020–2024 kevätrypsin ja -rapsin keskimääräinen pinta-alapainotettu taloudellinen tulos on ollut 107 euroa hehtaarilta plussalla, kun samaan aikaan kevätiljojen vastaava tulos oli 18 euroa hehtaarilta tappiollinen (Kuva 6). Mukana tarkastelussa on vuosi 2022, jolloin taloudelliset tulokset olivat poikkeuksellisen hyviä korkeiden markkinahintojen takia kaikilla kasveilla.

Kuva 6. Eri peltoviljelykasvien taloudellisen tuloksen (nettovoitto tai -tappio) pinta-alapainotettu keskiarvo vuosina 2020–24. Lähde: ProAgria Lohkotietopankki.

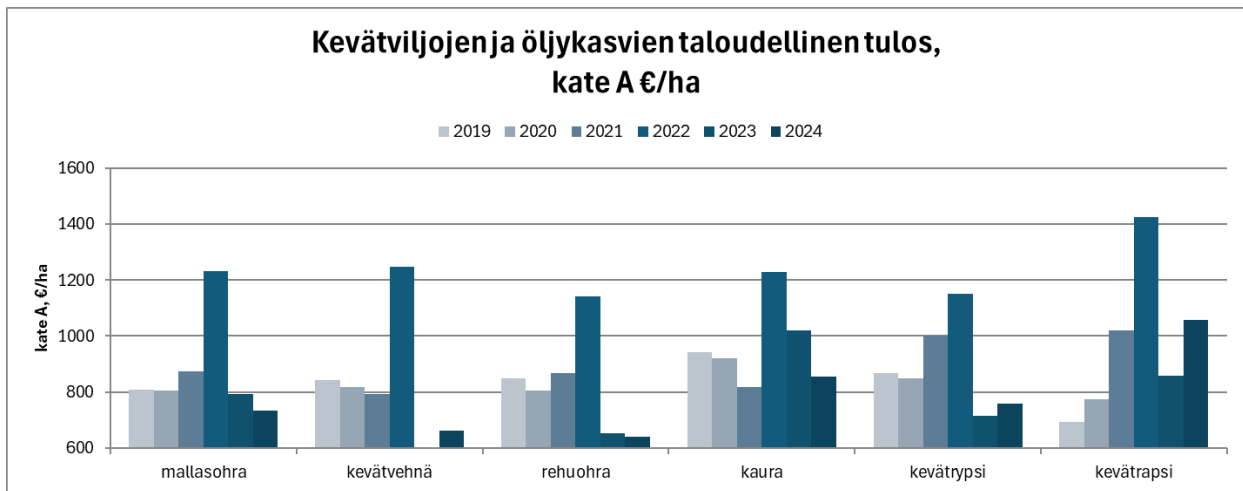
Vuoden 2024 ja ennakkollisten vuoden 2025 tulosten mukaan kevätropsin tuloksessa päästään plussalle, mutta kevätrypsi menee tappiolle (Kuva 7). Vuoden 2025 kevätrypsin tulos voi olla vielä tätäkin huonompi tarkentuneiden satotulosten myötä, joiden mukaan kevätrypsin sadot ovat olleet poikkeuksellisen matalia hyvistä kasvustoista huolimatta. Sen sijaan syysrapsin ennakoitu tulos vuodelle 2025 näyttää erittäin hyvältä onnistuneiden kasvustojen myötä. Syysöljykasvien tuloksia ei ole tietopankin tiedoissa riittävästi tulosten esittämiseen muilta vuosilta.

Kuva 7. Kasvintuotannon taloudellinen tulos nettovoittona tai -tappiona ilmaistuna ProAgria Lohkotietopankin aineistojen mukaan. Vuoden 2024 tulos on toteutuneista tuotantokustannuslaskelmista ja vuoden 2025 on laskettu ennakkotulos Luken keskisatojen mukaan. Lähde: <https://www.proagria.fi/ajankohtaista/viljantuotannon-taloudelliset-haasteet-karjistyvat>

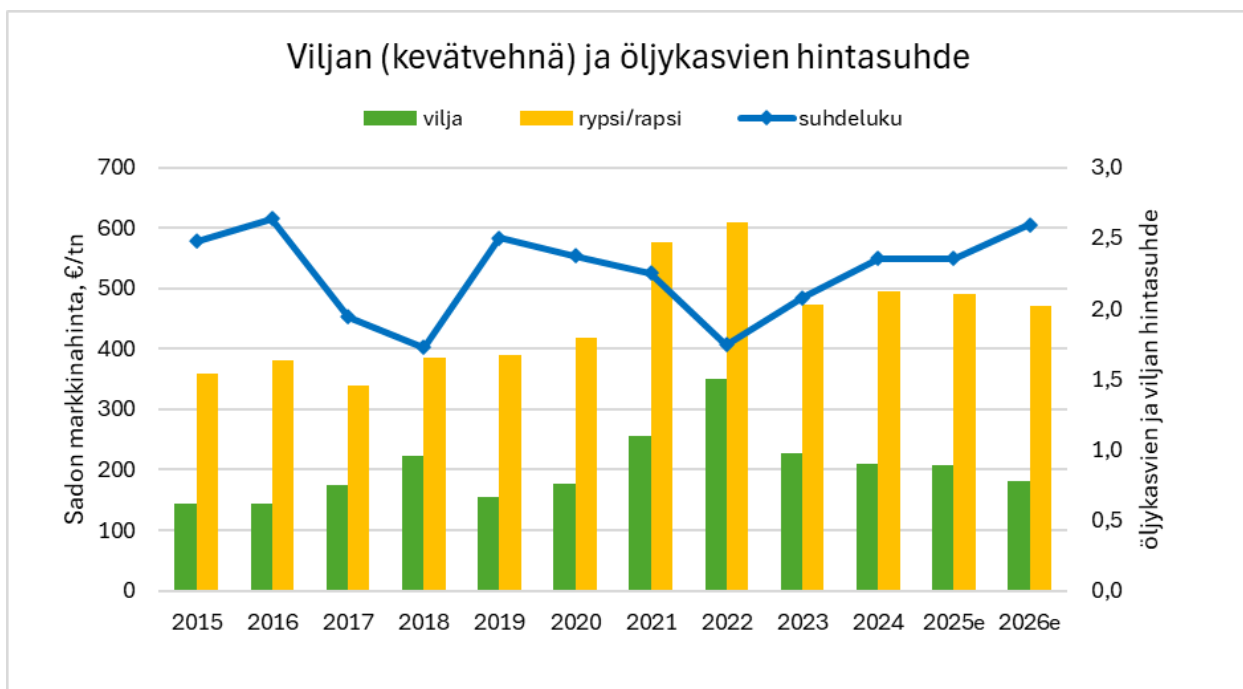
Rypsin ja rapsin viljelyn kannattavuuden tarkempi tarkastelu

Rypsin ja rapsin viljelyn kannattavuuteen vaikuttavat eniten sadon onnistuminen, sadosta saatu hinta sekä viljelyn kustannukset. Viime vuosina kevätöljykasvien viljelyssä on ollut mm. suuria tuholaisongelmia, jotka ovat verottaneet satotasoja. Etenkin kevätrapsin viljely on ollut pahemmissa vaikeuksissa kuin kevätrypsin, mikä on näkynyt taloudellisen tuloksen suurempana vaihteluna rapsilla. Toisaalta kolmen viimeisen vuoden aikana, vuosi 2025 mukaan luettuna, kevätrypsin taloudellinen tulos on mennyt selvästi tappiolle ja kevätrapsin tulos on ollut paljon parempi. Huolimatta näistä viljelyhaasteista kevätrypsilä ja -rapsilla on kuitenkin päästy kevätiljoihin nähden joko samaan tai parempaan taloudelliseen tulokseen ProAgria Lohkotietopankin viljelyn kehittämisryhmien tuotantokustannuslaskelmien tulosten perusteella. Viimeisen kuuden vuoden, 2019–2024, aikana kevätrypsin ja -rapsin taloudellinen tulos on ollut keskimäärin noin 65 euroa hehtaarilta parempi kuin kevätiljoilla (Kuva 8). Kevätrapsin tulos puolestaan on ollut noin 80 euroa hehtaarilta kevätrypsiä parempi. Syysöljykasvien taloudellisia laskelmia ei ole ollut vielä riittävästi aineistossa tulosten esittämiseksi.

Kuva 8. Kevättrypsin ja -rapsin viljelyn taloudellinen tulos on ollut viimeisen kuuden vuoden aikana noin 65 euroa hehtaarilta parempi kuin kevätviljoilla keskimäärin. Kevättrapsin tulos on ollut noin 80 euroa hehtaarilta kevättrypsiä parempi, vaikkakin sen tulos on vaihdellut vuosien välillä paljon. Lähde: ProAgria Lohkotietopankki. Taloudellisena tunnuslukuna on kate A, joka saadaan, kun viljelyn satotuotoista ja tuista vähennetään pois muuttuvat kustannukset, kuten kylvösiemen-, lannoitus-, kasvinsuojelu- ja polttoainekulut.

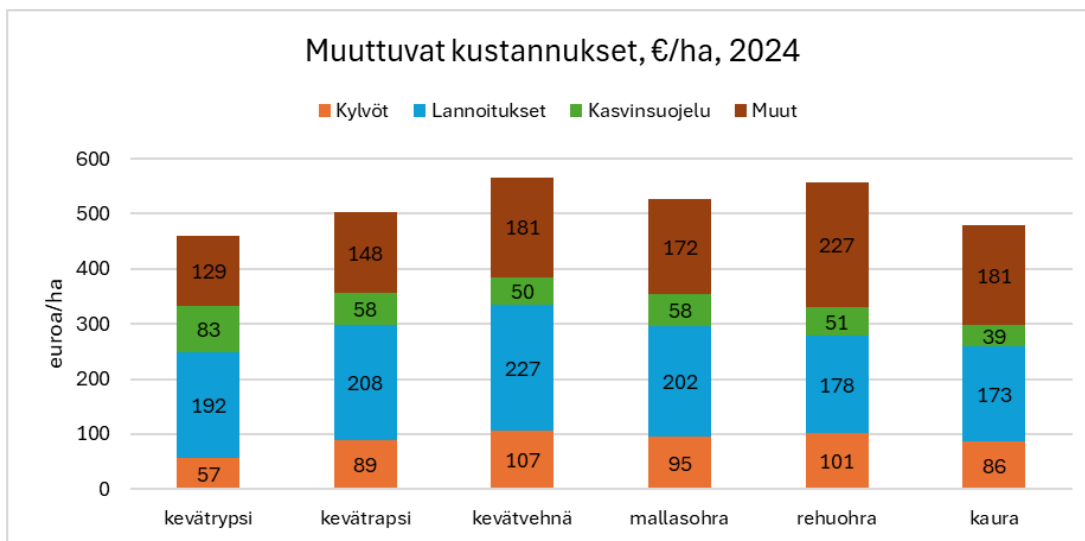
Öljykasvien ja viljojen välinen hintasuhte määrittää näiden kasvien keskinäisen kannattavuuden. Hintasuhteen ollessa yli 2, öljykasvien viljely on viljoja kannattavampaa. Tämä edellyttää luonnollisesti, että päästään keskimääräisiin satotasoihin. Jos öljykasvien sato jää keskimääräisestä, hintasuhteen tulisi olla yli 2,5. Viimeisen 10 vuoden aikana (2015–2024) toteutuneiden myyntihintojen perusteella hintasuhte on ollut seitsemänä vuotena 10:stä yli 2, ja kolmena vuonna 2,5 tai yli (Kuva 9). Vuodelle 2026 laskettujen ennakoarvioiden mukaan hintasuhte on ennätysellisen iso öljykasvien hyväksi: 2,6.

Kuva 9. Öljykasvien ja viljojen välinen hintasuhte määrittää näiden kasvien keskinäisen kannattavuuden. Hintasuhteen ollessa yli 2, öljykasvien viljely on viljoja kannattavampaa, mutta se edellyttää, että sadossa onnistutaan vähintään keskimääräisesti. Lähde: ProAgria Lohkotietopankki.

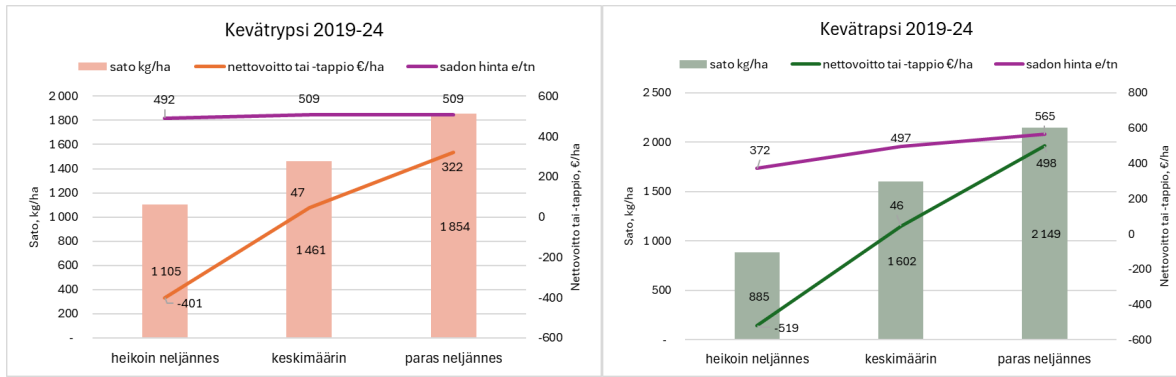
Vuosien 2019–2024 aikana kevättrypsin hehtaarisato on ollut ProAgrian Lohkotietopankin talouslaskelmien mukaan keskimäärin 1 460 kiloa ja kevättrapsin 1 600 kiloa. Viljelyssä onnistuminen vaihtelee kuitenkin paljon tilojen välillä. Taloudelliselta tulokseltaan paras neljännes on Lohkotietopankin mukaan yltänyt kevättrypsilä 1 850 kilon ja kevättrapsilla 2 150 kilon hehtaarisatoihin.

Kevättrypsin viljelyn muuttuvat kustannukset ovat tuotantokustannuslaskelmissa olleet kevätviljoja noin 70 euroa ja kevättrapsin noin 30 euroa hehtaarilta pienemmät (Kuva 10). Kustannuksista erityisesti siemenkustannus ja muut muuttuvat kustannuserät, joita ovat muun muassa kuivauskulut, olivat kevättrypsilä ja -rapsilla kevätviljoja pienemmät, mutta vastaavasti kasvinsuojelukustannukset kevätviljoja suuremmat.

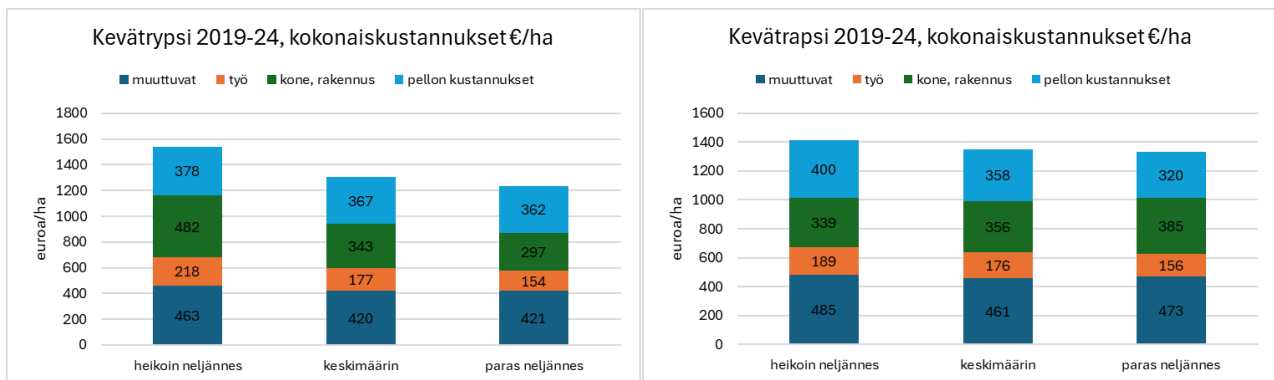

Kuva 10. Kevättrypsin viljelyn kustannukset olivat noin 70 euroa ja kevättrapsin 30 euroa hehtaarilta pienemmät verrattuna kevätviljoihin vuoden 2024 laskelmien mukaan. Erityisesti siemenkustannus ja muut muuttuvat kustannuserät, joita ovat muun muassa kuivauskulut, olivat kevätviljoja pienemmät, mutta vastaavasti kasvinsuojelukustannus oli kevätviljoja suurempi. Lähde: ProAgria Lohkotietopankki.

Kannattavuudeltaan paras neljännes on usein tuottanut myös parhaan sadon ja joskus jopa pienemmillä muuttuvilla kustannuksilla kuin heikoin neljännes (Kuvat 11 ja 12). Tämä osoittaa, että hyvään satoon pyrkiminen on taloudellisesti kannattavaa, ja toisaalta, että sadon onnistuminen riippuu muistakin tekijöistä kuin tuotantopanosten käytöstä, esimerkiksi maan kasvukunnosta. Markkinahintojen vaihdellessa toteutunut myyntihinta on alkanut näytellä myös merkittävää roolia taloudellisessa lopputuloksessa. Kannattavuudeltaan paras neljännes on pääsääntöisesti saanut parhaan myyntihinnan sadosta. Paras neljännes on pystynyt pitämään kurissa erityisesti konekustannukset. Mikäli konekalusto on mitoitettu oikein tuotantoon nähden ja toisaalta tilayhteistyön, yhteishankintojen tai urakoinnin mahdollisuuksia on voitu hyödyntää, saadaan konekustannukset pidettyä hallinnassa. Lannoitteiden lisääntynyt hintavaihtelu on näkynyt siten, että lannoitekustannuksissa voi olla suuria eroja tilojen välillä riippuen lannoitteiden hankinta-ajankohdasta.

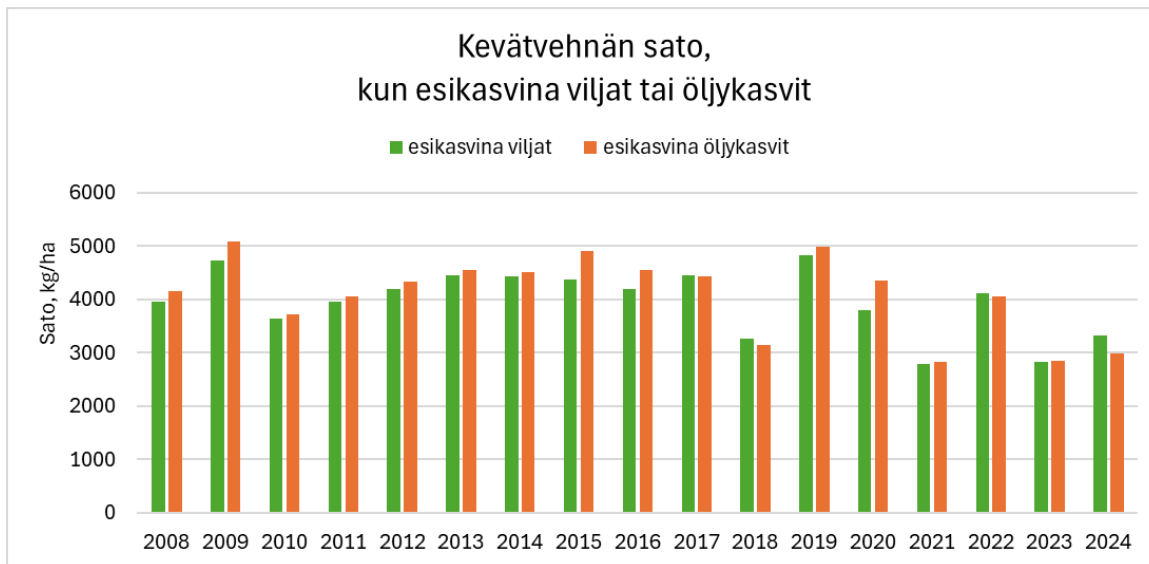
Kuva 11. Kevätrypsin ja -rapsin taloudellinen tulos suhteessa satoon eri neljänneksissä ja keskimäärin vuosien 2019–24 aikana. Nettovoiton mukaan parhain neljännes on saanut selvästi paremman hehtaarisadon ja myyntihinnan kuin heikoin neljännes, erityisesti kevätrapsilla. Sato pylvinä vasemmalla akselilla, nettovoitto tai -tappio sekä saatu myyntihinta käyrinä oikealla akselilla. Lähde: ProAgria Lohkotietopankki.

Kuva 12. Kevätrypsin ja -rapsin kokonaiskustannukset eri neljänneksissä ja keskimäärin vuosien 2019–24 aikana. Nettovoiton mukaan parhaimmalla neljänneksellä on pääsääntöisesti pienemmät kustannukset kaikissa kustannuserissä kuin heikoimmalla neljänneksellä. Myös muuttuvat kustannukset ovat parhaalla neljänneksellä heikointa pienemmät, vaikka niillä satotaso on kuvan 11 mukaan selvästi parempi. Lähde: ProAgria Lohkotietopankki.

Rypsi ja rapsi ovat taloudellisesti kannattavia viljelykierrossa

Öljykasvit soveltuvat hyvin viljatilojen viljelykiertoon. Ne katkaisevat viljan tautikiertoa ja vähentävät viljan tautien torjuntatarvetta. Lisäksi viljat ovat hyviä välikasveja öljykasveille, jotka vaativat vähintään viiden vuoden viljelykierron. Öljykasveja ei siis tule viljellä samalla loholla useammin kuin joka 5. vuosi erityisesti möhöjuuri- ja pahkahomeriskien, mutta myös muiden kasvintuhoojien hallinnan takia. Öljykasvien hyvä esikasviarvo viljoille on osoitettu useissa tutkimuksissa, ja esimerkiksi ProAgria Lohkotietopankin mukaan öljykasvien esikasviarvo on ollut +130 kg/ha (Kuva 13). Öljykasvit muokkaavat maata syvälle kasvavalla paalujuurellaan, mikä näkyy hyötynä seuraavalle kasville. On kuitenkin huomioitava, että vaikka rypsillä ja rapsilla on syvälle juurtuva paalujuuri, se ei pysty kasvamaan tiivistyneellä maalla, vaan vaatii hyväkuntoisen peltolohkon.

Kuva 13. Öljykasvien, rypsin ja rapsin, esikasviarvo viljoille (esimerkkinä tässä kevätvehnä) on ollut keskimäärin +130 kg/ha ProAgria Lohkotietopankin vuosien 2008–2024 aineiston mukaan. Lähde: ProAgria Lohkotietopankki.